Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistio

17.9.2025

Eduskunnan Hallinto- ja turvallisuusjaosto, keskiviikko 17.9.2025 klo 08.30 / VNS 6 / 2025 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Asiantuntijat:
SM, Hallinto- ja kehittämisosasto, talous- ja suunnittelujohtaja Antti Karila
SM, Hallinto- ja kehittämisosasto, kehittämisjohtaja Ari Evwaraye

# 1. Yleistä

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa ja vaalikauden kehyksessä sekä vuosittaisissa talousarvioissa on tehty merkittäviä panostuksia sisäiseen turvallisuuteen julkisen talouden heikosta tilanteesta huolimatta. Sisäministeriön hallinnonalalle on kohdennettu säästöjä, mutta niiden suuruusluokka on ollut maltillinen verrattuna muihin kuin turvallisuustoimijoiden säästöosuuksiin. Hallinnonalan sisäisellä säästöjen kohdennuksella on pyritty turvaamaan erityisesti turvallisuusviranomaisten operatiivista toimintaa (Poliisi, Rajavartiolaitos, Supo).

Pohjana sisäisen turvallisuuden selonteon taloudelliselle toimeenpanolle toimii hallituksen varautumisen ja valmiuden kokonaisuus. Sillä ja vaalikauden määrärahalisäyksillä kyetään ainakin alkuvaiheessa vastaamaan merkittävään osaan selonteossa esitetyistä toimenpiteistä ja turvallisuusympäristön haasteista. Osa resurssitarpeista jää seuraavilla vaalikausilla päätettäväksi, eikä selontekoon ollut mahdollista tehdä niitä koskevia sitovia kirjauksia. Selonteossa on esitetty muutamia kehittämisehdotuksia, joilla turvattaisiin resurssien riittävyyttä ja hallinnonalalle keskeistä suunnittelun pitkäjänteisyyttä.

# 2. Varautuminen ja valmius keskiössä hallituksen puoliväliriihessä ja lisätalousarviossa (Lta II 2025)

- Hallituksen kehysriihipäätöksiin sisältyi valmiuteen ja varautumiseen sisäministeriön hallinnonalalle kehyskaudella yhteensä noin 127 milj. euroa. Lisäysten taso vaihtelee vuosittain noin 20 milj. eurosta noin 46 miljoonaan euroon.
- Poliisille kehyskaudella asteittain noin 5 milj. euron tasosta noin 8 milj. euron tasoon nouseva lisäys valmiusyksikön suorituskyvyn nostoon. Tässä summassa on mukana VM-kehyskantaan sisältynyt 3,1 milj. euron osuus vuosille 2026–2028.
- Suojelupoliisille vuodesta 2026 alkaen pysyvä noin 10 milj. euron lisäys ennakoivan strategisen suorituskyvyn turvaamiseen.

- Rajavartiolaitokselle lisärahoitusta strategisen suorituskyvyn turvaamiseen. Lisäys nousee asteittain kehyskaudella vuoden 2026 noin 1,3 milj. euron tasosta noin 6,3 milj. euroon vuonna 2029 ja se lisättiin jo VM:n kannassaan puoltaman 6 milj. euron vuosittaisen lisäyksen päälle. Sisärajojen toimivaltuuksien kehittämiseen lisättiin 2 milj. euroa vuosille 2026 ja 2027. Sen jälkeen lisäys laskee 1 milj. euron pysyväluonteiseen tasoon. Itärajan esteen ylläpitoon saatiin pysyvä noin 1 milj. euron lisäys vuodesta 2026 alkaen.
- Pelastustoimeen hallitusohjelman tavoitteen mukaisesti yhteensä 14 miljoonan euron lisäys väestönsuojelun kehittämiseen kehyskauden loppupuolella (lisäykset vuosille 2028 ja 2029).
- Sisäministeriön hallinnonalan toimitilahankkeiden vuokriin yhteensä noin 18 milj. euron lisäys kehyskaudella. Tähän kokonaisuuteen sisältyvät Poliisin toimipisteet Rovaniemellä ja Järvenpäässä, sekä Hätäkeskuslaitoksen toimitilahankkeet.
- Sisäisen turvallisuuden varautumisen ja valmiuden kehittämiseen sisältyy vielä osana vuoden 2025 toista lisätalousarviota yhteensä 41 milj. euroa. Tästä väestönsuojelun kehittämisen osuus on 21 milj. euroa, Rajavartiolaitoksen merellinen suorituskyky 14 milj. euroa, sekä vaaratiedottamisen kehittäminen 6 milj. euroa.
- Rajavartiolaitokselle myönnettiin lisäksi raskaiden ilmatyynyalusten hankintaan 1 milj. euroa määrärahaa ja 11 milj. euron valtuus. Puuttuva määräraha 10 milj. sisältyi VM-kantaan Tae 2026.

# 3. Turvallisuusympäristön muutos edellyttää turvallisuusviranomaisten resurssien vahvistamista

1. Parannetaan poliisin erikoisjoukkotoiminnan suorituskykyä ja turvataan siten poliisin suorituskyky vastata entistä kyvykkäämmin vaativiin poliisitoiminnallisiin tilanteisiin.
2. Parannetaan Rajavartiolaitoksen strategista suorituskykyä muuttuneessa turvallisuustilanteessa ja kehitetään viraston merellistä suorituskykyä.
3. Parannetaan Tullin suorituskykyä vastaamaan ulkomaanliikenteen turvallisuusuhkia erityisesti satamissa.
4. Turvataan Suojelupoliisin strateginen suorituskyky. Turvataan myös pidemmällä tähtäimellä Suojelupoliisin resurssit.
5. Toteutetaan vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisjärjestelmän kehittämistoimet vastaamaan turvallisuusympäristön muutosta.

Useisiin edellä mainittuihin kohtiin on jo lisätty määrärahaa (JTS 2026-2029, Lisätalousarvio II 2025), joten tilannetta voidaan pitää tällä hetkellä talouden osalta kohtuullisen hyvänä. Turvallisuusympäristössä tapahtuvat huomattavat ja äkilliset muutokset voivat kuitenkin heijastua resurssitarpeisiin nopeasti ja voimakkaasti. Myös mahdolliset uudet julkisen talouden säästöt voivat vaikuttaa tulevina vuosina tilannetta heikentävästi.

# 4. Viranomaistoiminnassa tunnistetut ylivaalikautiset tarpeet

1. Poliisin operatiivisen henkilöstön määrää tulisi lisätä kahden seuraavan hallituskauden aikana yhteensä 10 prosentilla, vähintään 8 800 htv:n tasolle.
2. Hätäkeskuslaitoksen toimintaedellytykset tulisi turvata, tavoitteena saavuttaa hätäkeskuspäivystäjien osalta vähintään 630 henkilötyövuoden taso.
3. Poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin sekä Rajavartiolaitoksen investointeihin tulisi ottaa käyttöön vuosittainen indeksitarkistus.
4. Pelastustoimen viranomaisten suorituskykyä tulisi edelleen kehittää vastaamaan paremmin toimintaympäristön muutokseen.
5. Sisäisen turvallisuuden viranomaisille tulisi kehittää yhteiset, turvalliset ja yhteensopivat tilannekuva- ja viestiyhteydet.

- Erityisesti indeksitarkistuksen käyttöönottaminen Poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimintamenojen sekä Rajavartiolaitoksen investointien osalta olisi keskeinen taloudellista vakautta lisäävä toimenpide. Kustannustason noustessa määrärahoja tosiasiassa leikataan, ellei kustannustason nousua vastaavaa lisärahoitusta saada.

- Poliisin operatiivisen henkilöstön lisääminen 8 800 htv:n tasolle edellyttää myös toimitiloja, varusteita ja ajoneuvoja.

- Hätäkeskuspäivystäjien määrä 630 edellyttää pitovoiman lisäämistä sekä riittävää päivystäjien kouluttamista.

- Hyvinvointialueiden rahoitus- ja ohjausmalli ei ole tällä hetkellä kaikilta osin toimiva ja se heijastuu esimerkiksi pelastustoimen alueelliseen ja valtakunnalliseen kehittämiseen.